

MAGYARÁG

1939. Junie 23

VIII. No. 172

2 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDENÉ

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Hitler Augusztusban Budapestre utazik

Bucuresti, junius 21. Az „Evenimentul” című lap londoni „Event-press” forrásból származó jelentése szerint, angol politikai körökben úgy tudják, hogy Hitler még ez év folyamán, valószínűleg augusztusban Budapestre látogat.

Frich belügyminiszter, Dietrich sajtófőnök és a „Gestapo” több vezetőjének látogatása Hitler utazását készítette elő.

Schuschnigg fiát munkatáborba sorozták

A volt kancellár felesége ismét nem látogathatja meg férjét

Az angol lapok bécsi jelentés alapján közlik a következőket:

Schuschnigg volt osztrák kancellár barátait az utóbbi napokban igen aggasztotta a volt kancellár sorsa. Míg eddig felesége engedélyt kapott arra, hogy mindennap meglátogassa

férjét, néhány hete ezt az engedélyt megtagadták tőle, sőt megtagadtak minden felvilágosítást is a tilalom okáról. Egy berlini hivatalos közlés kijelentette ugyan, hogy csak rövid időre szóló elkülönítésről van szó, amely a napokban már véget is ér, ez azonban

korántsem nyugtatta meg a Schuschnigg sorsáért aggódókat.

Egyébként Schuschnigg 14 éves fiát az iskolai hatóságok a többi diákkal együtt beíraták a Hitlerifjúság szervezetébe, ahol részt vesz az összes kötelező gyakorlatokon.

25 évi kényszermunkára ítélték Andor Nicolaet, dr. Böszörményi Emil gyilkosát

Kolozsvár, junius 21. A kolozsvári katonai törvényszék kedden a késő éjszakai órákban hirdetett ítéletet dr. Böszörményi Emil merényletinek bűnügyében. A tanúk kihallgatása után dr. Giurgiu, dr. Stoica és dr. Bratu Elena védőügyvédek beszéltek, majd az utolsó szó jogán Andor Nicolae a következőket mondotta:

— Nem akartam ölni, tiszta lelkiismeretem, csak a társaimat sajnálom.

Lázár Ioan volt révi tanító az utolsó szó jogán ezt mondotta:

— Enyhe ítéletet kérek.

Pop Ioan, a villamosmű volt munkása a harmadik vádlott, szintén ártatlanságát hangoztatja és felmentő ítéletet kér. Ezután a bíróság Negulescu ezredes elnökletével ítélethozatalra vonul vissza, majd a következő ítéletet hirdetik ki:

Andor Nicolaet, Böszörményi Emil meggyilkolásáért 25 évet ítélt végére. London ugyan-

évi kényszermunkára és tízezer lei megfizetésére. Pop Ioan tízevi kényszermunkára és ötezer lei költség megfizetésé-

re, Lázár Ioan, volt tanítót két évi fogházra, tízevi jogvesztésre és négyezer lei költség megfizetésére ítélték.

Elfoglalták a japánok Sing-Sung szigetét

Egy angol élelmiszerszállítmány áttörte a tiencsini ostromzárat

London, junius 21. A Távol-Keletről érkező jelentések szerint a japán haderő elfoglalta Sing-Sung szigetét. Ami a tiencsini eseményeket illeti, az újabb jelentések szerint a helyzetben lényeges változás nem állott be. Az egyik angol tehergépkocsi élelmiszerekkel megrakodva áthatolt a zárvonalon. Ezt a tehergépkocsit angol gyalogság kísérte. A tehergépkocsi meg volt rakva főzelékfélékkel. Jelenleg csak tejben van nagy hiány.

Csang-Kai-Sek Moszkvába utazik

Sanghai, junius 21. Az Exchange Telegraph megerősíti azt a hírt, hogy Csang Kai Sek marsall legközelebb Moszkvába utazik, hogy a szovjetpolitikuskokat fokozottabb beavatkozásra bírja Kína érdekében. Csang Kei Sek ausztráliai születésű brit külpolitikai tanácsadójának kezdeményezésére szánta rá magát az utra és így bizonyos mértékben angol ter-

is így akarja szövetséges társul megnyerni magának a szovjetet keleti érdekeinek megvédelmezése céljából. Az utnak, ha az megvalósul, bizonyára igen nagy jelentősége lesz.

Nem kétséges ugyanis, hogy Csang Kai Sek nagy horderejű szerződéseket fog kötni a szovjettal, ha Moszkva a lehetőségeket helyesen felismeri.

Pál régensherceg Macsekkel tárgyal

Belgrád, junius 21. Pál jugoszláv régensherceg brdai kastélyában fogadja Macsek

horvát parasztpárti vezért, aki vel a szerb-horvát megegyezés ügyében folytat tárgyalásokat.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Összeírják augusztus elsejéig a forgalmiadó-köteles vállalatokat

Az ellenőrző szervek havonta kötelesek kimutatást készíteni a hatáskörükbe tartozó vállalatok által eszközölt belföldi áruvásárlásokról, illetve az ezekkel kapcsolatos számlákról

Minden ellenőrre egy bizonyos vállalat-csoportot osztanak állandó ellenőrzés végett

A pénzügyminisztérium nagy fontosságú határozatot hozott a forgalmi adóval és általában a közvetett adókkal kapcsolatos kötelezettségek ellenőrzése végett. A rendelet értelmében mindazok az ellenőrök, akiket a közvetett adók ellenőrzése végett a 103.157—1939. számú miniszteri rendelettel osztottak be, valamint azok, akiket a július 3-iki vizsga után neveznek ki, kizárólag bélyeg-, örökösödési-, forgalmi-, látványossági- és adóügyekben kell specializálják magukat.

Minden közvetettadó-ellenőr részére személyesen a pénzügyigazgató kioszt egy bizonyos számú vállalatot, amelyeket az ellenőrnek állandó ellenőrzés alatt kell tartani és amelyek szabálytalanságaiért az ellenőrt személyileg teszik felelőssé. Valahányszor egy felsőbb ellenőrző közeg visszaélést állapít meg, például: a speciális regisztert nem vezeték pontosan, számlákat nem jegyezték be, számla nélkül hozták forgalomba árut, a valóságnak meg nem felelő tételeket könyvelték el, stb. az ellenőrt személyében teszik felelőssé, azon a címen, hogy nem teljesítette kötelezettségét, vagy pedig késedelmesen teljesítette azt.

Egyben az említett ellenőrök oda kell hassanak, hogy a körzetükbe beosztott vállalatok többi adójukat is pontosan, idejében fizessék ki.

A jövőben a közvetettadó-ellenőrök nem lehet adók behajtására vagy más adók kivetési munkálataira felhasználni, mert ezek csak bélyeg-, örökösödési-, forgalmiadó-, látványossági- és autó-adó ügyekben dolgozhatnak.

A minisztérium rendelkezése értelmében minden pénzügyi év elején kimutatást készítenek a Kereskedelmi és Iparkamarától, valamint a behajtási pénzügyigazgatóságtól kapott adatok alapján mindazon vállalatokról, amelyek forgalmiadó kötelesek, valamint azon vállalatokról is, amelyek nem kell forgalmiadót fizessenek. Fel kell tüntetni ebben a táblázatban azon vállalatokat is, amelyek forgalmiadó kötelesek ugyan, de a forgalmi adót a behozatalnál, a nyersanyagok után fizetik. Erre az évre az említett összeírást augusztus elsejéig kell befejezni.

Július elsejétől kezdve a minisztérium határozata értelmében a közvetettadó-ellenőrök

havonta táblázatokat készítenek a körzetükbe tartozó kereskedelmi és iparvállalatok azon vásárlási számláiról, amelyek belföldi árukra vonatkoznak. Ezeket a táblázatokat haladéktalanul be kell küldeni a minisztérium forgalmiadó-igazgatóságához. — Ezeknek a táblázatoknak alapján a pénzügyminisztérium kimutatásokat küld az egyes pénzügyigazgatókhoz, amelyek azután az ott feltüntetett számlák alapján azt ellenőrzik, hogy a körzetükbe tartozó vállalatok a számlákban foglalt és általuk az ország más vidékeire eladott árut bevezették-e a speciális regiszterbe és kifizették-e a forgalmiadót.

A kerületi felügyelők utasítást kaptak arra, hogy állan-

dóan ellenőrizzék a közvetettadó-ellenőrök tevékenységét. Az ellenőrzés nem a hivatalban, hanem az adóköteles vállalatok székhelyén történik.

Az egyes pénzügyigazgatóságok minden hónapban be kell szolgáltatassák a minisztérium által megállapítandó kvótát. Ezt egyébként a minisztérium rövidesen közli a pénzügyigazgatóságokkal.

A kerületi felügyelők arra is utasítást kaptak, hogy az egyenértékadó kivételét személyesen ellenőrizzék.

A bélyeg- és forgalmiadóigazgatóság a jövőben a legszigorúbban ellenőrzi a fenti rendelkezések pontos betartását.

Az új forgalmiadó-törvényt 1939. április elsejével tudvalevőleg úgy módosították,

hogy mindazok a kereskedők, akik áruszükségletüknek legalább ötven százalékát egy termelőtől szerzik be, a gyári fiókokkal azonos elbánásban fognak részesülni a forgalmi adót fognak fizetni.

Ezek a kereskedők a forgalmi illetéket a beszerzési ár és az eladási ár között lévő különbözet után röjíják le. Természetesen, ezeknek a kereskedőknek mindazokat a könyveket és nyilvántartásokat vezetniük kell, amelyeket a forgalmiadó-törvény előír.

Ez az új rendszer a kereskedők igen számottevő részére kiterjed. Így például a fakeskedők tulnyomó része rendszerint ugyanannál a termelőnél szerzi be szükségletét, ami annyit jelent, hogy a jövőben ezek a fakeskedők szintén forgalmiadó alá esnek.

Figyelembe kell vennünk azt is, hogy a romániai iparvállalatok egy jelentékeny hányada kartellben van közös eladási irodát tart fenn. Kartellben vannak a vasgyárak, a papírgyárak, cukorgyárak, stb. Ez tehát annyit jelent, hogy azok a kereskedők, akik papír, cukor, vagy vasipari cikkekkel foglalkoznak, akarva, nem akarva, egy helyen szerzik be szükségletüket és így kivétel nélkül forgalmi adót tartoznak ezután fizetni.

Az esküvőkön is spórolnak Törökországban

Takarékossági intézkedések a lakodalommal kapcsolatban

Már Kemal Attatürk kezdeményezte a szociális és közgazdasági reformok bevezetését és ezáltal Törökország modernizálását, melyet nagy megértéssel folytat Gen. Ineunu, Kemal Attatürk utóda.

A szépséges török lányok sorában egyre nagyobb volt a bánat, mert a török ifjak szorgalmasan tették ugyan a szépeket, azonban a házasság révén csak akkor voltak hajlandók bevonulni, ha a török papa egy csomó hozományt is adott, így csak a gazdag leányoknak voltak férjhezmenő esélyei. De még a bőséges hozomány sem volt elegendő, a leendő vőlegények elvárták, hogy a lakodalmat a lehető legnagyobb pompával tartsák meg és azt is, hogy a család minden tagja, minden barátja, ismerőse értékes ajándékokkal lepje meg az ifjú párt. A lakodalom után pedig legalább egy hétig tartó magnum áldomást kellett tartani, ahol a vőlegény, menyasszony egész családja, barátai, ismerősei a legdusabban lakomáznak és igyák rá a finom török borokat.

Az ábrándos szép fekete szemű lányok panaszai elhatoltak a belügyminiszterhez és a napokban meg is jelent a belügyminiszter körlevele, mely

egyszerre véget vet a hozományban reménykedőknek és amint a legelőkelőbb angol napilap, a „The Daily Telegraph” ankarai tudósítás alapján beszámol, a következőket rendeli el takarékosági szempontból:

1. Büntetendő cselekményt képez, ha különleges pompával tartják meg a házassági szertartást.

2. Büntetés terhe alatt el van tiltva mindennemű lakodalmi ajándék.

3. A házasulandó fiatal párokat az esküvőre legfeljebb 5 kocsis kísérheti.

4. Az esküvő lakoma leg hosszabb tartama 24 óra.

5. A hozomány adása és annak elfogadása szigorú büntető megtorlásban részesül.

Ezen rendelet óriási örömet keltett egész Törökországban. Örültek a szülők, akik megszabadultak az óriási költségektől, örültek a barátok és ismerősök, akiknek nem kellett a drága nászajándékokról gondoskodni, a legjobban örültek a szerelmes kis török lányok, akik ily módon hozomány nélkül is férjekre találtak.

A török ifjaknak nem tett ugyan az új rendszer, de végre is a szívnek nem lehet parancsolni, most már,

minthogy így sem kapnak hozományt, legalább azt a lányt veszik el akit igazán szeretnek.

Ezen szenzációs belügyminiszteri rendelet nagy megdöbbenést keltett az egész világ női társaságában, különösen a nők körében, mert attól tartanak, hogy összefognak majd a világ összes eladólányai és mindenütt sürgetni fogják a dicséretes példát követését. Viszont a belügyminiszteri rendelet most már mindenütt fokozni fogja a női társaság kedvét, mert egy ország legényemberei sem tudhatják, hogy mikor jön egy törvény a hozomány eltörléséről.

Annyi bizonyos, hogy ma nincs népszerűbb ember Törökországban, mint Gen. Ineunu, a törvény megalkotója, aki bizonyos lehet benne, hogy tömegesen fogják az ily módon könnyen férjhezmenő tudó lányok hála fejében, ha gyermekeik születnek, keresztapának meginvitálni.

Makulatura
Hírágypapír nagy tételben is kapható
Pásztor Ede cégnél
Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. nr.

EGGERTH MÁRTA és JAN KIEPURA

A NAGY AMERIKAI KÖRÚT UTÁN ISMÉT VISSZAÉRKEZTEK EURÓPÁBA

Kalandok, élmények, tervek. — A világhírű művészpár hatalmas sikerrel szerepelt Amerikában. — Kiepura lengyelországi hangversenyeinek jóvedelmét a lengyel honvédelmi alapra adja

(Budapest.) Eggert Márta, a híres filmszínésznő, nem kevésbé híres férjével, Jan Kiepurával az ismert tenorival — most érkezett vissza Amerikából Európába és rövid ideig Budapesten tartózkodnak. Persze titkárral együtt jöttek és így hármában fogadták a sajtó képviselőit, akik nyomban megrohanták őket.

Mialatt a házaspár házigazdaskodik, titkáruk előveszi akitatásukat és lapkivágásokat mutatgat. Amerikai, kanadai, francia lapok első oldalain és színházi oldalain nagy cikkek az Eggert-Kiepura párról. Siker, siker, siker. Newyork, Metropolitan, Operahouse, Boston, Detroit, Cleveland, Buffalo, Seattle. Aztán egész délen le: Dallas. Innen négy és fél napos gyorsvonati utat a következő siker helyéig, a kanadai Vancouverig, a Csendes óceán partján, fenn északon, eddig a gyönyörű városig, amelynek vidéke Svájc és a Riviera keveréke. Le Texasba, Hollywood, Los Angeles.

Eggert Márta a hollywoodiakról beszél:

— Hát a Gaál Franci — mintha 18 éves volna — karcsú és gyönyörű. Három filmjének óriási a sikere. Szeretik és becsülik. Találkoztam Hajmássy Ilonával is. Nagyon szép. És jövőt jósolnak neki.

Kiepura megszólal:

— Márta drága, elmesélted, hogy szereztünk carte d'identité-t?

Márta nem mesélte, mire mindketten belefognak. A történet csakugyan édes. Vonatuk éjjel 11-kor ment és Kiepura délután 4-kor vette a fejébe, hogy ő megszerzi ezt a francia tartózkodási engedélyt és személyazonossági igazolványt, amelynek megszerzése a külföldiek álma Párisban.

Nos, a Kiepura házaspár délután negyed ötkor megérkezett a prefektúra udvarára. — Eggert Márta dühösen, abban a biztos tudatban, hogy csak az idejüket vesztegetik, Jan reménykedve. Az udvaron egy tisztviselő megismerte őket, — autogramot kért. Aztán jött egy másik, harmadik. Úgyfelek jöttek, mindenki autogramot kért, a nap sütött és Eggert még dühösebb lett. Kiepura ekkor kijelentette az egyik tisztviselőnek, hogy ő carte d'identitét akar. „Impossible, impossible” mondta a

francia. De aztán bevitte az egyik osztályvezetőhöz. „Impossible, impossible”. — „En magasabb tisztviselővel akarok beszélni — jelentette ki Jan. Ettől a tisztviselőtől már megkérdezte, hogy ő itt a legfőbb főnök? A tisztviselő sajnálta, de még nem vitte eddig a rangsorban. A legfőbb főnök ide-oda telefonált és egy óra múlva megvolt „a” kártya, minden idegenek franciaországi álma, amelynek megszerzése hónapokba szokott telni.

Kiepura mesél:

— Hallottak már Clermont-ról? Képzelmek el, Amerikában egy Clermont nevű városban kellett énekelnem, az estéért 2200 dollár volt kikötve. — Megérkeztem Clermontba, hát

bizony az olyan, mint egy kis falu. Az állomásfőnök közölte velem, hogy 3000 lakosa van. Ezekután megérkeztem egy gyönyörű modern és hatalmas hangverseny terembe, amelynek 2800 ülőhelye mind el volt foglalva. A városban csak 200 ember nem jött el a koncertre. — Ugy-e érdekes? A magyarázat: Clermont egyetemi város, a diákok ingyen kapnak minden évben tizenkét koncertet az egyetemről.

A jövő?

Eggert Márta: — A párisi Operához van szerződése, — azonkívül egy Balzac-novellából készült film főszerepét fogom eljátszani. Egyáltalában a jövőben egyik főhadiszállásunk Páris lesz. Most a napokban

litván, észt, lett és finn háromhetes hangverseny körútra indulok, mialatt Jan Lengyelországban tizenhat koncertet ad jótékony célra.

Kiepura: — Jótékony célra. Pontosan a lengyel honvédelmi alap részére. Ha az otthoniak fizetnek a hangversenyeimért, nagyon szép, de nem viszem ki a pénzt, odaadom az államnak, használja fel arra, amire éppen szükség van. Most erre van szükség.

A titkár: — A művész ur az idén 100 ezer zlotyt és két autót is adott a honvédelmi alapnak.

Kiepura: — Maga hallgasson, ez nem érdekes. Inkább azt írják meg, hogy legközelebb hosszabban szeretnék Budapesten maradni s szeretnék megállapodni az Operával, — hogy egy lengyel operát adjanak elő. Hadd vegyek részt egy itteni premieren.

A filmsztár-énekesnő és a világhírű tenorista, ez a két bájos, vidám és közvetlen fiatallány tele tervvel, munkával, életörömmel, francia és angol stúdiumokkal, kettős hazafissággal, mert mindegyik vállalta és szereti a másik hazáját, aranyos német-magyar - lengyel-francia-angol keverékbeszédükkel: Eggert Márta és Jan Kiepura.

GÁZÁLARC A VATIKÁNBAN

Az illetékes olasz légvédelmi hatóságok éppen most vették számba a Vatikán gázálcot szükségletét. Mert hiába élvezi a pápai állam a legelképszerűbb területen kivüliséget, azért odáig is elérhet az alaptomos, gyilkosan pusztító gáz, ahova még soha fel nem ért semmilyen háborús támadás. Bizonyára most sem fog odáig tornyosulni a gyűlölet, hogy magát Szent Péter trónusát bombázza, Szent Péter utódját, az Isten földi helytartóját vegye célba. Azonban véletlen eset történhetik és a Vatikán városát is könnyen érheti az az esztelen, vak veszedelem, hogy beszívároga oda, a pillanatok alatt minden életet megsemmisítő gáz. Sőt lehet ugyanis, hogy egy célját tévesztett óriási légi lövedék éppen a pápai rezidenciát találja el, vagy Szent Péter templomát és romhalmazzá válik minden, amire szent áhitattal nézett föl mindig az évezredek kegyelei.

A Vatikán lakói tehát gázálcot kapnak. Ilyet kapnak XII. Pius pápa, a biborosok és a kis ország egész népe, hogy azt felölthessék, ha tényleg bekebeleznek ez a veszedelem. Minden merész fantáziát cáfoló, döbbenetes kép ez, Szent Péter utódját elképzelni gázálcban. Krisztus földi helytartóján látni e szörnyű maszkot, ezi a gonosz mesék állatalka-

jaira emlékeztető álcot, amely a mai háború módszereinek legkísértetesebb szimbóluma. És még képtelenebb, minden templomok anyateplokában elképzelni egy könyörgést, egy misét, amikor a pápa gázálcban fohászkodik az oltárnál, gázálcban foglalatostokodnak körülötte a papok, gázálcban imaszékeikben a biborosok és gázálcban térdepelnek az óriási nomályos hajóban a hívők. Bármily megdöbbentő ez az elképzelés, mégis lehetséges.

Mert éppen a veszély legnagyobb órájában, az élet és halál küszöbén, döntően fontos a templom. A nagy kötelesség alól még az sem ment föl, ha a Vatikánt is elönti a gyilkos gáz, sőt ilyenkor kell a pástrokoknak igazában az oltárnál felmagasodni, hogy irgalmat, bocsánatot és békét könyörögjön az egész megtévedt világ számára. A pápa és az egyház tehát gázálcban sem fog megszünni imádkozni, gázálcban sem fogja megszakitani az éghez való legmélyeségesebb kapcsolatát, a misét. De amilyen egészen magas erkölcsi elszántságot és hitvallói heroizmust példáz e tény, éppen olyan megsemmisítő az a kor-szellem, amely a hadviselés metódusait odáig fejlesztette, hogy veszett ártalmaitól már a

legszentebb kegyhelyek, a lelek galambfőér palástos kormányzója sincsen biztonságban. Gázálcot kap a Vatikán. És gázálcot ölt majd a pápa talán éppen abban a pillanatban, mikor az audiencián békeáldását adja hiveire.

Csak Noé bárkája lebeg már a sötét vizek fölött, egyedül, rendíthetetlen békegálya — a Vatikán. Isten kicsinyke földre teremtett országa, ahonnan egyedül száll már csak a főher tiszta szó: Békességet akarunk mindenkinnek. Sohasem mulasztották el pápai trón bir tokosai, hogy fennhangosan ezt a szót. IX. Pius pápa az 1870-ben lefolyt német-francia háború előtt valóságos könyörgő levelet írt Augusta porosz királynőnek, hogy igyekezzen minden erejével megakadályozni a véres összeütközést. XV. Benedek pápa a nagy világháború alatt szakadatlanul az engesztelődés művét dolgozott, nem törődve azzal az intéssel, hogy még személyesen is megtámadhatja ezért a tömeg, az ucca. Utódaik is csak így cselekedtek. És most, ahova eddig soha semmilyen eltántorító szándék nem ért el, oda most eljuthat a gonosz, mérges gáz, hogy minden imát elfullasszon, hogy a halál csendjébe dermessze az örök hajó kormányosát és evezőit. Voltak már háborúk irgalmatlanok, kegyetlenek. De egy se volt még olyan gőgös, mennyeket ostromló, esztelen, mint ez a most készülő, amely még Szent Péter utódjára is rákényszeríti a gázálcot.

Gumiharisnyát

a legjobb kivitelenben eredeti

gyári áron

Legjobb fűzők, mellartók, sérv- és haskötők és mindennemű kiegészítők **rendkívüli olcsón**

„SANITARIA“ Jung Isván
Avram Iancu-u. 14.

Öfelsége jelenlétében nyitották meg Bucurestiben a „Munka és Jókedv“ szerve- zetet nemzetközi kiállítását

Tíz nemzet küldöttsége vett részt a megnyitó ünnepségen

Bucuresti, június 21. Kedden nyitották meg a „Bucuresti hónap“ keretében a „Munka és Jókedv“ mozgalom nemzetközi kiállítását. A kiállítás megnyitását megjelent Öfelsége II. Károly király, a kormány és a diplomáciai testület tagjai, továbbá a különböző államok küldöttségei. A francia küldöttséget Jen Lux, a francia műszaki oktatás vezérigazgatója, a németet Robert Ley dr., a német „Kraft durch Freude“ mozgalom vezetője, az olaszt Tullis Cianetri a fasiszta nagytanács tagja, a görögöt Luvaris egyetemi tanár vezették. Megjelentek a spanyol, bolgár, lengyel, portugál, japán, jugoszláv, stb. küldöttségek. Öfelsége a király 11 órakor érkezett. Istentisztelet volt, majd elhangzottak a megnyitó beszédek.

Az uralkodóhoz intézte beszédét Ralea miniszter

A „Munka és Jókedv“-kiállítás megnyitását, az istentisztelet után Ralea munkaügyi miniszter mondott beszédet. Szavait Öfelségéhez, a királyhoz intézte.

— Románia — mondotta többek között — szerencsés, hogy fővárosában vendégül láthatja különböző országok azon mozgalmainak vezetőit, amelyeknek közös célja a munkások életszínvonalának emelése. Halásak vagyunk azok iránt, akik velünk együtt működtek abban a nemes erőfeszítésben, hogy képet adjunk arról, amivel a munkások létének megjavítására törekzenek. A kiállítás egyúttal mérlege annak is, hogy mit tett egy éven belül a román kormány munkásai életszínvonalának és kulturájának növelésére.

— Felség. Eppen úgy, mint az országos mozgalom és a társadalmi szolgálat, a „Munka és a Jókedv“ mozgalom is Felséged által kezdeményezett és létrehozott román alkotás. A román munkásság testvérileg és a jövő jóreményében üdvöz-

li a vendégeket és köszönetet mond együttműködésükért.

Öfelsége beszéde

Ezután Öfelsége II. Károly király mondott beszédet a kiállítás és a munkások életszínvonalának emelésének ünnepén.

— Miniszter ur. Uraim. A most megnyitó kiállítás igazán időszerű. Országunk kormányzati rendje magától értetődően atyai gondoskodás azonban különözik attól, amilyenről régebben beszéltem. Ma nem az a meggyőződésünk, hogy az életnek egyetlen oldala van és csak az anyagi rész az, amelyik uralkodik, ellenkezőleg szí-

Kizuhant az ablakon és szörnyet- halt az új délwalessi kormány munkaügyi minisztere

Sidney, június 21. Különös szerencsétlenség érte pénteken az új délwalessi munka- és iparügyi minisztert, Herbert Hawkins. A miniszter kihajolt a minisztérium palotájának hatodik

emeleti ablakából, majd hirtelen elvesztette az egyensúlyát és kizuhant az ablakon. Herbert Hawkins az esés következtében holtan terült el az ucca kövezetén.

munkaügyi miniszter ur azzal az eszmével jött, hogy nálunk is teremtsük meg ezt a szervezetet, azt lelkesedéssel és szeretettel tettem magamévá. Minden reményem megvan arra, hogy a román munkásság meg fogja érteni a célokat és mindig szeretettel teljes szívvél fog válaszolni erre a hívásra. Ma a munkások ünnepe van és ezért első gondolatom feléjük irányul és kijelentem, hogy teljes bizalommal vagyok munkaerőjükhöz, bizom haza-szeretetükben s hangoztatom, hogy országunk jövője nagyrészt az ő lelkiismeretükön alapszik.

Öfelsége beszédét a jelenlevők lelkes éljenzéssel fogadták.

Saját termésti

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
5 - vételezni 9 Lei

Marghitai Uradalom borierakata
Piața Mihai Viteazul 1. rúcsul pa.ota

Agyonlőtte magát az aninoasai csendőrgyilkossági egyik tettese

Déva, június 21. Néhány nappal ezelőtt már beszámoltunk arról, hogy a hunyadmegyei Aninószán kettős gyilkosság történt: Markovics Eszter kereskedő udvarán két revolveres bandita agyonlőtte Dumitru Nicolae csendőrmezt és Bucur Florea csendőrt. Az egész környék nyugalma megzavaró véres bűntény tettesét — amint megirtuk — időközben a csendőrség kinyomozta Gyulai Lajos lupényi illetőségű és Grün Fritz 24 éves lónyai fiatalemberek személyében s Gyulait sikerült is le tartóztatni a baiesdi állomáson épp abban a pillanatban, amikor vonatra akart szállani.

Gyulai Lajos kihallgatása alkalmával állhatatosan tagadta, hogy a halálos lövést ő adta volna le. Társát Grün Fritzet igyekezett befektetni, akit most szintén elért a sorsa. A csendőrség tudta, hogy a gyilkos nem menekülhetett más-hová, mint az aninószai környéki hegyekbe s hajtóvadászatra indult utána. Minden oldalról körülrítették a hegyeket és

a gyűrű egyre szűkebbre szorult és Grün nem menekülhetett.

Elvi jelentőségű döntést hozott a Semmi ószék állampolgársági ügyben

Bucuresti, június 21. Érdekes és nagyfontosságú döntést hozott a Semmitőszék egy állampolgársági ügyben. Az állampolgársági törvény úgy intézkedik, hogy az állampolgárok közé felvehetőek azok, akik 1924-ben azért nem jelentkeztek, mert nem tartózkodtak a lakóhelyükön. Ezen az alapon a nagyküklőmegyei törvényszék özvegy Lajos Simonét felvette az állampolgárok névjegyzékébe, de az ítéletet a belügyminisztérium megfellebbezte azzal, hogy a törvény kérdéses szakasza csak azokra vonatkozik, akik a jelentkezés idejében külföldön voltak. A Semmitőszék most úgy döntött, hogy a kérdéses szakasz azokra is érvényes, akik belföldön,

tett. Szombaton már Lónyáig haladtak elő a csendőrök s minden jel arra mutatott, hogy rövidesen megkerül a gyilkos. Grün Fritz belátta, hogy nincs már reménye a szabadulásra és végső kérésbeesésében öngyilkosságot követett el: agyonlőtte magát.

de nem lakóhelyükön tartózkodtak, mindezek tehát felleveendőek, ha utólag, kellő időben jelentkeztek az állampolgárok névjegyzékébe.

A Semmitőszék döntését véleménykülönbség után egyetített tanácsban hozta meg és így annak elvi jelentősége van.

Mint ismeretes a belügyminisztérium minden esetben, amikor at örvényszék megadta az utólagos állampolgársági jogot — felelősséggel élt. Ezeket a felelősségeket most vissza kell vonni.

A Semmitőszék döntése igen nagy jelentőségű a most folyamatban levő utólagos állampolgársági jelentkezések szempontjából is.

Le lehet-e zárni a város sorompóját a falusi lakosság előtt?

1.

Csekély 150 évvel ezelőtt Párisban törvényt hoztak arról, hogy a szabad költözködési jog s más természetes jogok gyakorlásának senki számára sincs más korlátja, mint hogy a társadalom minden tagja számára is biztosítani kell ugyanazon jogok élvezetét, hogy tehát „mindent tehetünk, ami más embert nem károsít.”

Ma pedig egy kiváló román publicista felveti az eszmét, hogy sorompót kell állítani a falu és a város között s hatóságilag kellene gátat vetni a falusi lakosság városba özönlése elé. — Érdekes jelenség, hogy ez az új társadalomboldogító eszme egy ugyancsak közismert magyar közíró helyeslésével is találkozunk, aki megállapítja, hogy „igenis szükség volna a falusi lakosság városi településének kérdését szabályozni, de ezt a szabályozást kellene aztán valóban a legnagyobb tapintattal végrehajtani.”

Minden jelszó, még a legképtelenebb is alkalmas lehet arra, hogy megtévessze az embereket s ezért nem árt, ha — íul a napi politika vonatkozásain, — magasabb, szociológiai szempontból vizsgáljuk a most felvetett kérdést s lemérjük ennek a jelszónak jelentőségét.

Társadalmi bajok gyökere mindenkor az elzárkózás jelen ségében keresendő.

Az ősember állandó rejtésgében élt, lenyűgözték és megfélemlítették az általa nem ismert természeti erők s épp úgy elzárkózott embertársaitól, mint az állatoktól, melyekkel szemben még nem tudott kellőleg védekezni.

A természeti erők megismerése és meghódítása egyre nagyobb mértékben mozdította elő a javak termelését s tette szükségessé az emberek összeműködését. Minden civilizáció az emberek összeműködéséből eredt. A kooperációból mindig áldás, az elzárkózásból mindig csak átok fakad.

Amily arányban haladt a kooperáció, oly mértékben fejlődött a civilizáció. A városok kifejlődése az újkor hajnalán már a civilizációnak egy igen magas fokát jelenti. Városok akként keletkeztek, hogy a termelés két fő ága, az ipar és a mezőgazdaság között kifejlődött a kooperáció. A középkor elején ennek az összemű-

kódésnek még akadályja volt a hűbéri rendszer. A középkori termelő még nem igen merészkedett messzire falai közül — nem voltak biztonságosak sem a vásárok, sem az utak. Rabló lovagok állandóan dézsmáltak, fosztogatták a termelési és telephely-előnyöket kutató s ezért utazgató iparosokat és kereskedőket. — A termelési rend fejlődése megkívánta a két termelési ág zavartalan összeműködését s így történt, hogy ez a gazdasági szükség-szerűség megdöntötte a hűbéri uralmat s kifejlesztette a termelési viszonyoknak jobban megfelelő politikai felépítményt, a fejedelmek központi hatalmát. A fejlődésnek ez az új rendszere csökkentette a társadalmi ellentéteket, megszüntette a kasztrendszert falu és város között. (Általában a történelemből leszűrhető nagy de még eléggé fel nem ismert igazság, hogy az ellentéteket mindig a konzervativizmus élezi ki, míg a progresszió, minden ellenkező látszat ellenére, megszüntetni igyekszik azokat.)

Ama sorompókat, melyek a középkor végén még fennállottak a város és falu között, 150 évvel ezelőtt ledöntötte a francia forradalom. A szent szövetség lehanyatlása után a XIX. század szinte hivatalosan hangsúlyozta az emberi jogok egyenlőségét s ha a gyakorlatban cserben is hagyta a forradalom nem egy vívmányát, az emberi jogok egyenlősége olyan axioma volt, amelyet kétségbevonni egyenlő volt a tudatlansággal és antiszociális világfelfogással. A XIX. század eme elvi axiomáján a világháború utáni ellenforradalmak ütötték az első rést. Ebben az időszakban szinte már nem is osztály helyzetükből kifolyólag, hanem világnézeti meggyőződés alapján foglalnak az emberek állást vagy az emberi jogok, vagy a sorompók mellett.

Igy történt, hogy ugyanaz a nacionalizmus, mely a francia forradalom idején a nemzeti közösség érdekében szabadtotta fel a falusi jobbágyságot, ahelyett, hogy a szabadság gondolatának nemzetköziségeért lelkesedett volna, saját tanaival szállt szembe s hovatovább ott tart, hogy az európai kontinenst béklyóba verő sorompószerkezetet már a nemzetben belül földrajzi helyekre is alkalmazni akarja.

Nyilvánvaló, hogy se gazdasági, se politikai érdek nem kívánja, hogy sorompót áll-

sunk város és falu között.

Gazdasági szempontból csak hátrányt jelent, ha meggátoljuk értékes falusi elemeknek városokban való elhelyezkedését. Az ipari termelés elesne attól az előnytől, hogy kiválaszthassa és kifejleszthesse a maga számára a legértékesebb munkáselemeket. Társadalmi téren is csak hátrányt jelent, ha a város értelmisége nem lenne felfrissíthető a paraszti tömegek értékes elemeivel.

Politikai szempontból pedig egyenesen érthetetlen, hogy ugyanakkor, mikor egy új irányzat egységbe akarja kövácsolni a társadalom minden termelő rétegét, felmerülhet egy olyan terv, mely külön urbanus és rurális rétegekre akarja felosztani a társadalmat.

De mindettől függetlenül az emberiség természetes érdeke az volna, hogy az áru teljesen szabad áramlása és a munkás teljesen szabad vándorlása az

érak és bérek kiegyenlítéséhez vezessenek. Az emberiségnek ez a természetes érdekét a mesterséges sorompók csak akadályozzák s kétségtelen, hogy a gazdasági krízis fokozódásának végső oka a különböző sorompók létezésében keresendő.

3.

A falu és város problémájának megoldását egészen más sikon kell keresni.

A technika mai fejlettségi fokon könnyen megvalósítható lenne modern társadalomtudósok ama elgondolása, hogy iparosítani kell a mezőgazdaságot s ezáltal városítani kellene a falut.

A falunak nem az az érdeke, hogy lakosságát helyhez kössék s szabad mozgásában gátolják, hanem elsősorban az, hogy a falut ellássák vízvezetési hálózattal, villamos vezetékekkel, népfürdővel, kórházzal, könyvtárral, aszfalttal és sportpályákkal, egyszóval a kultura és higiénia minden vívmányával. A modern városi életnek ezek a berendezkedései és intézményei jelentik tulajdonképpen a várost s ezek miatt vonzódik a falusi ember a városhoz. Ha urbanizáljuk a falut, minden szabadságkorlátozás és a szabad elvándorlás középkori tilalma nélkül is egyszerre meg fog oldódni a falu és város problémája.

Esküvője előtt felakasztotta magát egy tanítónő

Ujvidék, június 21. Tegnap reggel a jugoszláviai Ada községben, felakasztotta magát a kásán Alimpijevics Draginya fiatal tanítónő. Az öngyilkosságot Parti Mihályné takarítónő vette észre, aki felverte a szomszédokat s az életunt tanítónőt levágták a kötélről.

Alimpijevics Draginyának tegnap kellett volna megtartani esküvőjét Drázsics Vladimír tanítóval, de a vőlegény néhány nap előtt azzal állt elő, hogy csak akkor hajlandó elvenni a leányt, ha az aláír neki egy 30.000 dináros váltót. A tanítónő erre nem volt hajlandó, mire a vőlegény megverte. Alimpijevics Draginya efelletti elkeseredésében akart a halálba menni.

Visszahelyezett állásába a Semmitőszék egy elbocsátott magyar tisztviselőnőt

Marosvásárhely, június 21. Mihály Ida, marosvásárhelyi járásbírói tisztviselőnő 22 évi szolgálat után 1935. tavaszán utólag nyelvvizsgára állították. A tisztviselőnő megbukott a vizsgán. Ennek alapján Mihály Idát fegyelmi uton elbocsátották. Sem végkielégítést nem kapott, sem pedig nyugdíjjogosultságát nem ismerték el. Mihály Idának tulajdonképpen nem volt szándékában to-

vább szolgálni. Súlyos betegsége miatt még a nyelvvizsga előtt nyugdíjazását kérte, de felettes hatóságai a kérést elutasították. A kenyerét vesztett tisztviselőnő közigazgatási pert indított az állam ellen. A Semmitőszék Mihály Idát most visszahelyezte állásába, egyben elrendelte az elbocsátásának napjától esedékes járandóságai folyósítását is.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 99

Ez már tulsok volt Miss Nellie számára; nem tudta magát magát tovább túrtóztatni.

— Hát mi vagyok én, tehen, aki cigánykereket hány örömeben, ha egy kis füvet lát? — sziszegte felháborodva. — Te gazember és csaló vagy, újra rászedtél ezzel a kirándulással. Ha tegnap a rendőrségre szaladtam volna, már a börtönben ülnél, ahová régen beleillesz és nem kellene ebben a sivatagban lennem.

Miss Nellie annyira sajnálta magát, hogy zokogni kezdett és könnyek jelentek meg a szemében, de az óriást a rendőrség és a börtön említése szörnyű haragra gerjesztette.

— Fogd be a szád, te buta liba — morgott harapósan. — Mondtam, hogy vidékre utazunk.

— Te vén bivaly, én a tengert értettem ezalatt — felelte Miss Nellie dühöngve. — Ki utazik ilyen helyekre? — Balkezevel megvető kört irt le Morleys Drift és a község felé és mérgesen pillantott Richardsra. — Csak egy olyan fukar fráter, mint te vagy. Rendes emberek olyan helyekre utaznak, ahol látnivaló akad ahol evezhet egy kicsit az ember, ehet-ihat, meg táncolhat... De te vén fegyháztöltelék, te...

Ez a sértő megjegyzés fölforgatta az óriás vérért és fenyegetően emelte fel egészséges jobbát.

Miss Nellie vigyázott és mindenesetre csapkodni kezdett az esernyőjével. De az ernyő rövid volt és vak haragjában a saját térdére ütött.

Egy ideig halálsápadtan meredt az óriásra, aztán a fübe rogyott és hangosan zokogni kezdett. Richards kétségbeesetten nézte, mert bár a közelben nem volt senki, a hangos zokogásra előjöhettek az emberek. És minden oka meg volt rá, hogy a feltűnést elkerülje.

— Hallgass — dörmögte a leánynak. — Kapsz négy fontot, de fogd be a szád.

Miss Nellie bámulatosan hamar megvigasztalódott.

— Ötöt — felelte és a nyomaték kedvéért újra zokogni kezdett.

Richards káromkodni kezdett a bajusza alatt és a zsebébe nyúlt.

Félóra múlva már egyetértésben ültek a kis vendéglő terraszán. Nellie jó étvágygal falatozott és úgy látszott, kezdi megkedvelni Morleys Drift községét.

Richards folyt.

— Néhány órára egyedül hagylak — mondta. — Valami dolgom van a közelben. Viselkedj rendesen, idejében visszatérek. A vonatunk tizkor indul...

(Folyt. köv.)

SPORT

Nem változik a Nemzeti Bajnokság beosztása

Az elmúlt hetekben komolyan elterjedt az a hír, hogy a szövetség megváltoztatja az A divízió beosztását. Most ugyanilyen okmoly formában kijelentették, hogy a beosztást — nem módosítják.

Ennek a hírnek, minden valószínűség szerint, komolyabb alapja van, mert egyetlen olyan csapat sem esett ki, amelyért a szövetségnek érdekes volna a beosztást megváltoztatni.

Angol tréner szerződött a Szövetség

A szövetség eddig olasz tréner akart szerződteni. Most más elhatározásra jutottak, lemondtak az olasz tréner szerződteséről. Helyette angol tréner szerződtenek. Ezért

máris Roushoz, az angol szövetség főtákarához fordultak, akitől javaslatot kértek a szerződtesendő tréner személyére vonatkozóan.

A vasárnapi mérkőzések birói

A biróküldő bizottság a vasárnapi mérkőzések vezetésére a következő birókat küldte ki:

ROMÁN KUPA

Sportul Stufenesc—TMAC: Brukner.

Rapid—Unirea Tricolor: E.

Kroner.

B-DIVÍZIÓ

NAC—Rovine Grivița: Rusu.

ACFR—Dacia Unirea: Ghișcu.

Prahova—Turda: Ghebercoff.

Augusztus 20-án kezdődik az 1939-40 évi Nemzeti Bajnokság

Még csak most fejeződött be a Nemzeti Bajnokság, a Közép Európa kupa javában folyik, a szövetség vezetői azonban már a jövő évi Nemzeti bajnoki

mérkőzések programjáról táncszóznak. A jelenlegi tervek szerint a jövő évi Nemzeti Bajnokság küzdelmeit augusztus 20, vagy 27-én kezdik meg.

A munkaadó felelős a fizetési adó helyes bevallásáért

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben rosszhiszeműség esetén a vállalatokat teszi felelőssé azokért a kihágásokért, amelyeket az adótörvény 44. szakaszában írt adókedvezmények jogtalan alkalmazása miatt megállapítanak. A pénzügyi közegek meg fogják vizsgálni az egyes alkalmazottak valódi helyzetét és kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel

minden olyan esetben, amidőn tudatos visszaélést állapítanak meg. Különösen megvizsgálják hogy valóban kézi munkát végző alkalmazottak minősítessenek ilyeneknek és nem soroztak-e ezeknek sorába olyan munkafelügyelőket is, akikre a kedvezmény nem terjed ki. Az adók helyes levonásáért és befizetéséért a munkaadók felelősek.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek 16.45 Előadás. 19 Felolvasás. 19.17 Gramofonlemez. 19.50 Előadás. 20.05 Munteanu Péter tavaszi dalokat énekel. 20.25 Reklámhangverseny. 21 Gramofonlemez. 22 Hírek. 22.15 Csevegés Bécsről. 23 Hírek s vendégzene.

Majd hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Szalonzene. 15.30 Hírek. 17.15 Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Operaházi zenekar. 19.35 Külügyi negyedóra. 19.50 Jazz. 20.15 Hírek. 20.25 Magyar nóták. 21.35 Előadás. 21.55 Debussy: Szonáta hárfára, fuvolára és mélyhegedűre. 21.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Táncklemez. 24.20 Felolvasás. 1.05 Hírek.

Baltacsapásokkal megölték egy pénzügyi tanácsos özvegyét

Zombor, június 21. Hétfőre virradó éjszaka borzalmas körülmények között végrehajtott rablógyilkosság történt Zomborban. Eddig még ismeretlen tettesek az éj leple alatt behatoltak Marsand Béla nyugalmazott pénzügyi tanácsos özvegyének lakásába. Az elvetemült goncsztevők több baltacsapással megölték a gazdag magánzónót, majd a gyilkosság elkövetése után a lakásban talált értékek nagyrésztét magukkal vitték. A hatvan esztendősi uriaszony meggyilkolását reggel a család felfezte fel, aki a történetekről értesítette a hatóságokat. A tettesek kézrekerítésére megindult a vizsgálat.

Apróhirdetések

ALLAS

Gyermektelen házmaster felvétetik. D. Cantemir 72. 1889

Ügyes kislányt konyhára keres Eszék cukrász, Alexandri 6. 1888

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Ujságáros fiut felvesz Vékonny ujságkioszk. Kishidő.

Bevezetett körzetben a Magyarország árusításához, megbízható, gyakorlott rikkancsot keresünk azonnalra. Biztosított 50 lei napi kereset napi pár órai elfoglaltsággal. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

ETEL-ELADAS

Egy teljesen jó állapotban lévő, férfi szürke, nyári öltöny eladó. Cim a kiadóban. 1630

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor cégénél.

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég.

KÜLÖNFÉLE

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroișcu), a nagyalállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12

LAKAS

Kerések augusztus 1-re két szoba, fürdőszoba lakást. Címeket a kiadóra kérek. 1886

Butorozott különálló kis udvari szoba azonnalra kiadó. Str. Pasteur 23. (Felső csengő.) 1887

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 1